

Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Girişimcilik Düzeylerinin İncelenmesi*

Ensar AYDIN¹, Galip ÖNER²

Geliş Tarihi: 30.06.2016

Kabul Ediliş Tarihi: 03.11.2016

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Betimsel tarama modeli kullanılan bu araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 203 sosyal bilgiler ve 232 sınıf öğretmenliği olmak üzere toplamda 435 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencileri İçin Girişimcilik Ölçeği" ile toplanmıştır. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeyleri, sınıf seviyesi, bölüm, anne-baba eğitim durumu, mezun olunan lise türü ve aile aylık geliri değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeyleri, cinsiyet (erkek lehine) ve yaşanan yerleşim birimi (büyükşehir lehine) değişkenine göre, istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik, girişimci, öğretmen adayı, sosyal bilgiler öğretmeni, sınıf öğretmeni.

Investigation of Entrepreneurship Levels of Social Studies and Classroom Teacher Candidates

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the entrepreneurship levels of the social studies and classroom teachers candidate according to various variables. The study group of this study, in which a descriptive model was used, is formed by a total of 435 teachers candidate (203 social studies teachers candidate and 232 classroom teachers candidate) studying at Erciyes University Department of Education in the academic year 2015-2016. The obtained data in the research were collected by personal information form prepared by the researchers and the "University Students Entrepreneurship Scale" developed by Yılmaz & Sünbül (2009). The entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher shows no significant difference according to the grade level, branch, graduated high school, monthly family income, parents' education level and place of residence. Also, the entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher shows significant difference according to the gender (favor of men), place of residence (in favor of metropolis).

Keywords: Entrepreneurship, entrepreneur, candidate teacher, social studies teacher, classroom teacher.

* Bu araştırma, 28-30 Nisan 2016 tarihleri arasında Denizli'de düzenlenen 5. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu'nda (USBES V) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi, Sınıf Eğitimi ABD., e-posta: ensaraydin@erciyes.edu.tr

² Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD., e-posta: galiponer@erciyes.edu.tr

GİRİŞ

Küreselleşme ile birlikte ülkelerin, fırsatları değerlendiren, problemlere karşı yaratıcı çözümler bulan, aktif, araştırmacı, kararlı ve etkili iletişim gibi birçok özelliğe sahip girişimci bireylere olan ihtiyacı artmıştır. Gerek ülkemizde gerekse dünyadaki başarılı girişimcilerin ülkelerine sağlamış oldukları katma değerler herkes tarafından takdir edilmiş ve önemsenmiştir. Girişimci bireylerin kendilerine olan katkılarının yanı sıra ülke menfaatlerine de hizmet etmesi, girişimcilerin önemini artırmıştır. Gelişmekte olan ülkeler arasında bulunan ülkemiz için başarılı girişimcilerin varlığı ve bu kişilerin yetiştirilmesi önemli bir konu haline gelmiştir. Her ülke girişimci bireyler yetiştirmek için farklı stratejiler geliştirse de bu amaca ulaşmanın zor bir süreç olduğu aşikârdır. Dolayısıyla, birçok konuda olduğu gibi girişimci bireylerin yetiştirilmesinde de eğitim önemli bir etkenidir. Belli bir amaca yönelik insan yetiştirmenin zor ve uzun bir süreç olduğu dikkate alındığında, girişimci bireylerin yetiştirilmesi için ilkokullardan başlayarak belli bir sürecin takip edilmesi önerilebilir. Eğitim sisteminin önemli bir paydaşı olan öğretmenlerin ve gelecekte bu mesleği icra edecek olan öğretmen adaylarının, girişimcilerin yetiştirilmesinde ciddi katkılarının olacağı düşünülmektedir.

Girişimcilik kavramı ile ilgili literatür incelendiğinde farklı tanımlara rastlanmaktadır. Mueller ve Thomas (2001) girişimciliği fırsatları algılama ve o fırsatları ele geçirme faaliyeti olarak tanımlarken, Yılmaz ve Sünbül (2009) ise, ekonomik fırsatlar yaratan bireyler tarafından ortaya konulan, birey ve topluma yarar sağlayan, getirdiği yeniliklerle sosyal ve ekonomik sistemde farklılık yaratan bir süreç olarak tanımlamaktadır. Diğer tanımlara göre girişimcilik; örgüt kurma, değişim ve yenilik üretmek (Morris, Kuratko ve Covin, 2011), fırsatların etkili bir şekilde kullanılarak ve kaynakların farklı bir biçimde ele alınması ile daha önceden olmayan şeyleri üretmek (Stevenson ve Jarillo-Mossi, 1986) şeklinde tanımlanmıştır. Girişimcilik tanımlarının, bazı bilgi, beceri ve özelliklerle donanımlı bireylerin gerçekleştirdiği farklı ve yenilik odaklı faaliyetleri kapsadığı görülmektedir. Bu faaliyetleri gerçekleştiren bireyler girişimci ismiyle anılmaktadır.

Girişimci bireylerin sahip olması gereken özelliklere bakıldığında; yenilikçi ve farklılıklara karşı duyarlı (Herron, 1992; İrmış ve Özdemir, 2011), planlı (Koçyiğit, 2013), etkili iletişim kurma, özgüven sahibi ve güvenilir (Tekin, 1999), yaratıcı fikirler üretebilen (Casson, 2003), risk alma (Zhao, Seibert ve Hills, 2005), kendine güvenme (Akpınar, 2009), bağımsız hareket edebilme ve özerk olma (Armağan, 2013), iyi gözlemci ve ikna gücüne sahip olma (Aydın, 2015) özelliklerinin vurgulandığı görülmektedir. Girişimci bireylerde bulunması gereken özellikler literatürde farklılaşmaktadır. Bunun yanında, girişimciliği etkileyen farklı etmenlerin olduğu da ifade edilmektedir.

Girişimciliğin oluşmasını etkileyen içsel ve dışsal faktörler bulunmaktadır. İçsel faktör olarak, girişimci kişilik; dışsal faktör olarak ise, toplumun genel yapısı, değerler sistemi, aile ve çevre yapısı, politik ve yönetsel uygulamalar ve formel

eğitim sistemi, girişimci bireylerin oluşmasını etkilemektedir (Aytaç ve İlhan, 2007). Azizi'ye (2003) göre, bireylerin girişimci olabilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve yetenek gibi özelliklerin eğitim yoluyla kazanılması mümkün olabilmektedir. Girişimciliği etkileyen önemli bir faktör olan eğitim, girişimciliğin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde büyük bir etken olduğu için bu eğitimin bireylerin girişimciliğini geliştirecek nitelikte olması gerekmektedir (Bozkurt ve Alpaslan, 2013; İn, 2015).

Girişimcilik eğitimi, özellikle gençlerin girişimsel tutum ve davranışlarının oluşmasında en önemli faktörlerin başında gelmesi, potansiyel girişimcilerin yetiştirilmesi ve onların bu alanda geliştirilmesi bakımından bir gereksinim haline gelmiştir (Dündar ve Ağca, 2007). Basu ve Virick'e (2008) göre girişimcilik eğitimi, girişimci olma yolundaki bireylere özgüven kazandırmaktadır (Akt: Deveci ve Çepni, 2014). Ayrıca, üniversitelerdeki girişimcilik eğitimi, bireylerin girişimcilik eğilimleri ve girişimciliğe yönelik tutumları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilmektedir. (Kourilsky ve Walstad, 1998; Henderson ve Robertson, 2000; Lekoko, Rankhumise, ve Ras, 2012).

Dünyanın birçok ülkesinde 1600'den fazla üniversitede girişimcilik ile ilgili yaklaşık 2200 ders okutulmaktadır (Finkle, Kuratko ve Goldsby, 2006). Türkiye'de girişimciliğin önemi Cumhuriyet'in ilk yıllarında fark edilmiş ve günümüze kadar belli bir gelişme göstermiştir. Ülkemizde ilkökul düzeyinde yer alan ve öğrenciler için bir temel oluşturacak Hayat bilgisi ve Sosyal bilgiler gibi birçok dersin öğretim programında girişimcilik bir beceri olarak yer almaktadır (Tay ve Baş, 2015). Günümüzde girişimcilik eğitimi, ağırlıklı olarak iktisadi ve idari bilimler fakültesinde verilen dersler aracılığıyla yürütülmektedir (Özgüven, 2002; Doğaner ve Altunoğlu, 2010). Girişimcilerin bir ülkenin gelişme ve kalkınma gücünün önemli bir parçası (Hisrich ve Peters, 1998) olduğu düşünüldüğünde, bu sürece eğitim faaliyetleri ile önemli katkılar sağlayabilecek olan eğitimcilere büyük görev düşmektedir. Konokman ve Yelken'e (2014) göre de, toplumun ihtiyaç duyduğu girişimci bireylerin yetiştirilmesinde önemli role sahip olan öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının gerekli bilgi, beceri ve tutumlara sahip olmaları gerekmektedir.

Girişimci bireylerin yetiştirilmesini sağlayacak olan öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öncelikle kendilerinin girişimci bireyler olmaları, girişimcilerin yetiştirilme sürecine katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının girişimcilik düzeyleri, üzerinde önemle durulması gereken bir konu haline gelmektedir. Literatür incelendiğinde, girişimcilik düzeyleri ve eğilimleri ile ilgili araştırmaların daha çok, işletme, iktisat, turizm, sosyoloji ve mühendislik gibi alanlarda ve bu alanlarda eğitim gören öğrenciler üzerinde yapıldığı görülmektedir (Arslan, 2002; Wang ve Wong, 2004; İlhan, 2005; İpçioğlu ve Taşer, 2009; Kaya, Güzel ve Çubukçu, 2010; Doğaner ve Altunoğlu, 2010; İşcan ve Kaygın, 2011; Uygun, Mete ve Güner, 2012; Bilge ve Bal, 2012; Korkmaz, 2012; Kılıç, Keklik ve Çalış, 2012; Doğan, 2013; Güreşçi, 2014; Taysı ve Canbaz, 2014; Demir, Eliöz, Cebi ve Sezen, 2015; Köksal ve Penez, 2015;

Salik ve Kaygın, 2016). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının girişimcilik eğitimleri ve düzeyleri ile ilgili araştırmaların sayısı sınırlı sayıdadır (Konokman ve Yelken, 2014; Deveci ve Çepni, 2014; Pan ve Akay, 2015; Deveci ve Seikkula-Leino, 2015; Ülküdür, Duman ve Bacanak, 2015; Deveci, 2015). Dolayısıyla, gelecekte öğretmenlik mesleğini icra edecek olan öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin incelenmesi önemli görülmüştür.

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeyleri ne seviyededir?
2. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeyleri; cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm, mezun olunan lise, aile aylık geliri, anne-baba eğitim durumu ve yaşanan yerleşim birimi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılan bu araştırma, tarama (survey) modellenmiş bir araştırmadır. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2012) göre bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama araştırması denir. Tarama araştırmaları ile eğitimsel, psikolojik ve sosyolojik değişkenler arasındaki ilişkiler ve farklılıklar gözlemlenebilmekte ve doğal ortamda birçok değişkenin ölçülmesi sağlanmaktadır (Wiersma, 2000).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği programlarında öğrenim gören toplam 435 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunun evrenini 602 öğretmen adayı oluşturmasına rağmen gönüllülük esasına göre 457 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Eksik ve hatalı doldurulan veri toplama araçları değerlendirilmeye alınmamıştır. Toplamda 435 öğretmen adayına ait veriler analiz edilmiştir. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarına ait bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarına Ait Bilgilerin Dağılımları

Değişken		N	%
Cinsiyet	Kadın	292	67,1
	Erkek	143	32,9
Toplam		435	100
Bölüm	Sosyal Bilgiler	203	46,7
	Sınıf Öğretmenliği	232	53,3
Toplam		435	100

Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	110	25,3
	2. Sınıf	111	25,5
	3. Sınıf	108	24,8
	4. Sınıf	106	24,4
Toplam		435	100

Tablo 1 incelendiğinde, çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının; 292'sinin (% 67,1) kadın, 143'ünün (% 32,9) erkek; 203'ünün (%46,7) sosyal bilgiler, 232'sinin (% 53,3) sınıf öğretmenliği programı öğrencisi; 110'unun (% 25,3) 1. sınıf, 111'inin (% 25,5) 2. sınıf, 108'inin (% 24,8) 3. sınıf ve 106'sının (% 24,4) 4. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” ve araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” aracılığıyla toplanmıştır. “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” 2009 yılında üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin madde sayısı 36'dır. Ölçek, likert tipinde 5'ten (Çok sık) 1'e (Hiçbir zaman) uzanan 5'li aralıklı ölçek formunda hazırlanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin Cronbach Alpha güvenilirlik ölçütü kullanılmış ve Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ölçeği geliştiren araştırmacılar tarafından 0,90 olarak bulunmuştur. Ölçek maddelerinin alt boyutlarını belirleyebilmek için, Temel Bileşenler Analizi ile yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin tek boyutta toplandığı belirlenmiştir. Ölçeğin geliştirilme boyutunda madde ortalaması, madde standart sapması, madde-test korelasyonu, faktör analizi, Spearman Brown Korelasyon ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayılarında yararlanılmış olup, öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi için Tablo 2'deki kriterler belirlenmiştir.

Tablo 2. *Girişimcilik Puanlarının Değerlendirildiği Kriterler*

Puan Aralığı	Değerlendirme
36-64	Çok düşük girişimcilik
65-92	Düşük girişimcilik
93-123	Orta düzeyde girişimcilik
124-151	Yüksek girişimcilik
152-180	Çok yüksek girişimcilik

“Kişisel Bilgi Formu”, araştırmacılar tarafından yapılan literatür araştırmaları sonucu, öğretmen adaylarının girişimcilik düzeyleri ile ilişkili olabilecek cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm, mezun olunan lise, aile aylık geliri, anne-baba eğitim durumu ve yaşanan yerleşim birimi değişkenlerini belirleyebilmek için hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerini belirlemek amacıyla toplanan veriler SPSS 16.0 paket programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Parametrik veya parametrik olmayan testlerden kullanılacak olan testi seçebilmek için araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediği belirlenmiştir. Araştırma verilerinin normal dağılım gösterdiği belirlendikten sonra uygun parametrik testler kullanılarak analizler yapılmıştır. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerinin; cinsiyete ve bölüme göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklemeler için t testi; sınıf düzeyine, mezun olunan lise türüne, anne ve baba eğitim durumuna, ailenin aylık gelirine ve yaşanılan yerleşim birimine göre girişimcilik düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri uygulanmıştır.

BULGULAR

Araştırma verilerinden elde edilen bulgular, alt problemler dikkate alınarak sırasıyla sunulmuştur. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının ölçeğe ait puanları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Girişimcilik Düzeyi Puanları

	N	Min.	Max.	\bar{X}	S
Girişimcilik Düzeyi Puanı	435	67,00	177,00	129,40	18,30

Tablo 3 incelendiğinde sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği”nden elde ettikleri ortalama puan 129,40’tır. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik puanları, değerlendirme kriterleri dikkate alındığında “Yüksek girişimcilik düzeyinde” çıkmıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının ölçekten elde ettikleri en düşük puanın 67,00, en yüksek puanın ise 177,00 olduğu görülmektedir. Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik puanlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelip gelmediğini belirlemek için gerçekleştirilen ilişkisiz örneklemeler t testi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Girişimcilik Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Kadın	292	127,50	18,50			
Erkek	143	133,28	17,93	433	3,125	0,002

Tablo 4 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik puanlarında cinsiyete göre erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın meydana geldiği görülmektedir ($p < .05$). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik puanlarında öğrenim gördükleri programlara göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelip gelmediğini belirlemek için gerçekleştirilen ilişkisiz örneklem t testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Girişimcilik Puanlarının Öğrenim Gördükleri Programa Göre t-Testi Sonuçları

	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Sınıf Öğrt	232	129,13	18,06			
Sosyal B. Öğrt.	203	129,71	18,60	433	,327	,744

Tablo 5 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik puan ortalamaları arasında öğrenim gördükleri programa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelmediği görülmektedir ($t = ,327$, $p > .05$). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre girişimcilik puanlarının analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre Girişimcilik Puanları

Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	S
1. Sınıf	110	130,80	18,31
2. Sınıf	111	130,09	18,17
3. Sınıf	108	128,55	18,36
4. Sınıf	106	128,09	18,48
Toplam	435	129,40	18,30

Tablo 6 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre girişimcilik puanlarına ilişkin en yüksek ortalamanın birinci sınıf öğrencilerine (130,80), en düşük girişimcilik puan ortalamasının ise 4.sınıf öğrencilerine (128,09) ait olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının öğrenim görülen sınıfa göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre Girişimcilik Puanlarının Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	530,355	3	176,785		
Gruplar içi	144874,624	431	336,136	,526	,665
Toplam	145404,979	434			

Tablo 7 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının sınıf düzeyleri arasındaki girişimcilik puanları ortalamalarında gözlenen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını görülmektedir ($F=,526$, $p>.05$). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türüne göre girişimcilik puanlarının analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. *Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Girişimcilik Puanları*

Lise türü	N	\bar{X}	S
Meslek Lisesi	31	130,93	16,35
Düz Lise	183	129,60	18,66
Anadolu	154	127,70	18,48
Öğretmen	62	132,01	18,20
Diğer	5	132,60	10,71
Toplam	435	129,40	18,30

Tablo 8 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türüne göre girişimcilik puanlarına ilişkin en yüksek ortalamanın diğer lise mezunlarına (132,60), en düşük ortalamanın ise Anadolu lisesi mezunlarına (127,70) ait olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının mezun oldukları lise türüne göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. *Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Girişimcilik Puanlarının Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	997,402	4	249,350	,742	,563
Gruplar içi	144407,578	430	335,832		
Toplam	145404,979	434			

Tablo 9 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının mezun olunan lise türüne göre girişimcilik puanları ortalamalarında gözlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını görülmektedir ($F=,742$, $p>.05$). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının ailelerinin aylık gelirlerine göre girişimcilik puanlarının analiz sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ailelerinin Aylık Gelirlerine Göre Girişimcilik Puanları

Ailelerinin Aylık Gelirleri Düzeyi	N	\bar{X}	S
0-1000	98	127,35	18,74
1001-2000	178	127,44	18,79
2001-3000	109	131,77	16,64
3001-4000	32	135,31	16,50
4001+	21	134,00	20,32
Toplam	435	129,40	18,30

Tablo 10 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının ailelerinin aylık gelirlerine göre girişimcilik puanlarına ilişkin en yüksek ortalamanın 3001-4000 TL aralığında aylık geliri olanlara (135,31), en düşük ortalamanın ise 0-1000 TL aralığında aylık geliri olanlara (127,35) ait olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının ailelerin aylık gelirine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ailelerinin Aylık Gelirine Göre Girişimcilik Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	3257,619	4	4	2,464	,085
Gruplar içi	142147,360	430	430		
Toplam	145404,979	434			

Tablo 11 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının ailelerinin aylık gelirine göre girişimcilik puanları ortalamalarında gözlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını görülmektedir ($F= 2,464$, $p>.05$). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim düzeylerine göre girişimcilik puanlarının analiz sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Puanları

Anne Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	S
Okuryazar Değil	52	128,21	21,85
İlkokul	245	128,60	17,87
Ortaokul	62	128,51	17,11
Lise	56	134,21	16,34
Önlisans	6	138,00	12,71
Lisans	14	128,85	24,35
Toplam	435	129,40	18,30

Tablo 12 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim düzeylerine göre girişimcilik puanlarına ilişkin en yüksek ortalamanın Önlisans mezunu (138,00), en düşük ortalamasının ise okuryazar olmayanlara (128,21) ait olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. *Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçlar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	2021,296	5	404,259	1,210	,304
Gruplar içi	143383,683	429	334,228		
Toplam	145404,979	434			

Tablo 9 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim düzeylerine göre girişimcilik puanları ortalamalarında gözlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını görülmektedir ($F=1,210$, $p>.05$). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim düzeylerine göre girişimcilik puanlarının analiz sonuçları Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. *Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Puanları*

Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	S
Okuryazar değil	6	134,50	10,57
İlkokul	159	127,61	19,27
Ortaokul	88	130,07	16,79
Lise	115	130,06	18,52
Önlisans	19	135,47	16,59
Lisans	48	129,50	18,52
Toplam	435	129,40	18,30

Tablo 14 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim düzeylerine göre girişimcilik puanlarına ilişkin en yüksek ortalamanın Önlisans mezunu (135,47), en düşük ortalamasının ise ilkokul mezunu olanlara (127,61) ait olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1454,128	5	290,826		
Gruplar içi	143950,851	429	335,550	,867	,503
Toplam	145404,979	434			

Tablo 15 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim düzeylerine göre girişimcilik puanları ortalamalarında gözlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını görülmektedir ($F=,867$, $p>.05$). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının yaşadığı yerleşim birimine göre girişimcilik puanlarının analiz sonuçları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşadığı Yerleşim Birimine Göre Girişimcilik Puanları

Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	S
Köy	49	124,36	20,29
Kasaba	31	131,67	19,33
İlçe merkezi	115	128,24	19,88
İl merkezi	138	128,39	17,72
Büyükşehir	102	133,81	14,96
Toplam	435	129,40	18,30

Tablo 16 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının yaşadığı yerleşim birimine göre girişimcilik puanlarına ilişkin en yüksek ortalamanın büyükşehir (133,81), en düşük ortalamanın ise köye (124,36) ait olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının yaşadıkları yerleşim birimine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşadıkları Yerleşim Birimine Göre Girişimcilik Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	3681,094	4	920,274	2,792	,026	Köy – Büyükşehir
Gruplar içi	141723,885	430	329,590			
Toplam	145404,979	434				

Tablo 17 incelendiğinde, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının yaşadıkları yerleşim birimine göre girişimcilik puanları ortalamalarında gözlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F=2,792, p<.05$).

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Geleceğin öğretmenlerinin girişimci bir birey olmaları, gelecek nesillerin girişimci olarak yetiştirilmesinde önem arz ettiği düşüncesiyle yapılan bu araştırma sonucunda bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeyi puanları, kullanılan ölçekteki değerlendirme kriterlerine göre, yüksek girişimcilik düzeyinde yer almaktadır. Literatürde öğretmen adayları üzerine yapılmış araştırmalarda da, girişimcilik düzeylerinin yüksek girişimcilik seviyesinde olduğu görülmektedir (Yılmaz ve Sünbül, 2009; Pan ve Akay, 2015). Bu sonuçlar ile araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir.

Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeyleri, sınıf seviyesi, bölüm, anne-baba eğitim durumu, mezun olunan lise türü ve aile aylık geliri değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Literatürde, üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik düzeylerinin belirlenmesine yönelik birçok araştırma vardır. Bu araştırmalarda öğrencilerin girişimcilik düzeylerini etkileyen değişkenlere yer verilmiştir. Yapılan araştırmalarda, öğrencilerin girişimcilik düzeylerini, sınıf seviyesinin (Doğaner ve Altunoğlu, 2010; Pan ve Akay, 2015) ve öğrenim görülen bölüm ile mezun olunan lise türünün (Pan ve Akay, 2015) girişimcilik düzeylerini etkilemediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bunun yanında yapılan araştırmalarda, öğrencilerin okudukları bölüm itibarıyla (Taysı ve Canbaz, 2014) ve aile aylık gelirlerine (Pan ve Akay, 2015) göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farkın olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları ile farklılık gösteren bu bulguların çalışma grubundaki öğrencilerin sosyal, ekonomik kültürel vb. özelliklerindeki farklılıklardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca bu sonuçlar, girişimci bireylerin yetiştirilmesinde farklı değişkenlerin etkisinin olmaması açısından değerlendirildiğinde olumlu olarak düşünülebilir. Girişimci bireylerin yetiştirilmesine etki eden faktörlerin az olması üniversitelerde verilecek girişimcilik eğitimleriyle, girişimci birey yetiştirilmesinin kolaylaştırılacağı düşünülmektedir.

Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeyleri, cinsiyet (erkekler lehine) değişkenine göre, istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Literatürde, cinsiyete göre girişimcilik düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığına yönelik yapılan araştırmaların sonuçları farklılık göstermektedir. Celal Bayar ve Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri üzerine yapılan araştırmalarda (Yılmaz ve Sünbül, 2009; Bilge ve Bal, 2012) ve spor fakültesi öğrencileri üzerine yapılan araştırmada (Demir, Eliöz,

Çebi ve Sezen, 2015) öğrencileri girişimcilik düzeylerinin cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyetin, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine etkisinin olmadığı farklı çalışmalar da mevcuttur (Yılmaz ve Sünbül, 2009; Pan ve Akay, 2015). Bununla birlikte, Adnan Menderes Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri üzerine yapılan araştırmada (Doğaner ve Altunoğlu, 2010) ve Köksal ve Penez'in (2015) araştırmasında erkek öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin kız öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kılıç, Keklik ve Çalış'ın (2012) araştırma bulguları da bu sonuçlar ile benzerlik göstermektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç, literatürdeki bazı araştırmalar ile benzerlik, bazıları ile de farklılık göstermektedir. Bu durumun, farklı zaman ve yerlerde gerçekleştirilen bu araştırmaların çalışma gruplarındaki farklılıkla açıklanabileceği düşünülmektedir.

Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeyleri, yaşanan yerleşim birimi (büyükşehir lehine) değişkenine göre, istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Güreşçi'ye (2014) göre, öğrencilerin yaşadıkları yerden ziyade yaşadıkları şartların öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkilemektedir. Dolayısıyla, büyükşehirde yetişmiş öğretmen adaylarının köyde yetişen öğretmen adaylarına göre girişimcilik düzeylerinin fazla çıkması, büyükşehirlerde sosyal, ekonomik, kültürel vb. alanlara yönelik farkındalıkları artırıcı ortamların varlığı ile açıklanabilir.

Araştırma sonuçlarından hareketle şu öneriler geliştirilmiştir:

1. Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerini daha da artırmak için, eğitim fakültesi kapsamında girişimcilikle ilgili seminerler ve eğitimler düzenlenebilir. Ayrıca, girişimcilik ile ilgili etkinlikler geliştirilip, bu etkinlikler kapsamında başarılı girişimciler öğretmen adaylarına tanıtılabilir.
2. Eğitim fakültelerinde girişimcilik ile ilgili seçmeli dersler konularak, öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerini artırması ve KOSGEB gibi kurum ve kuruluşların girişimcilere sağlamış olduğu imkânlardan yararlanmaları sağlanabilir.
3. Fakülte bazında düzenlenecek projelere öğretmen adayları da dâhil edilerek öğretmen adaylarının proje geliştirmeye yönelik hazırbulunuşlukları artırılabilir.
4. Girişimci nesillerin yetiştirilmesinin önemli bir konu haline gelmesi ile birlikte, girişimcilik eğitiminin ilkokuldan üniversiteye kadar yaygınlaştırılması ve girişimcilik ile ilgili farklı çalışmaların yapılmasını gerekli kılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Akpınar, S. (2009). *Girişimciliğin temel bilgileri*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Armağan, A. (2013). Girişimcilik ve otonomi (özerklik) ilişkisi: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 49-69.
- Arslan, K. (2002). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 2002(6), 1-11.

- Aydın, E. (2015). *Hayat bilgisi öğretim programlarında yer almış girişimci birey özelliklerinin incelenmesi ve bu özelliklerin kazandırılabilirliğinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: Sosyolojik bir perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 101-120.
- Azizi, B. (2003). Study of effective factors for development spirit and skills of entrepreneurship among senior students in Tehran agriculture faculty. *Agriculture Journal*, 2, 241 – 251.
- Basu, A. & Virick, M. (2008). Assessing entrepreneurial intentions amongst students: A comparative study. In *12th Annual Meeting of the National Collegiate Inventors and Innovators Alliance*, Dallas, USA.
- Bilge, H. ve Bal, V. (2012). Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year*, 2(16), 131-148.
- Bozkurt, Ö. Ç. ve Alparlan, A. M. (2013). Girişimcilerde bulunması gereken özellikler ile girişimcilik eğitimi: girişimci ve öğrenci görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 7-28.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (13. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Casson, M. (2003). *The entrepreneur an economic theory* (2th Ed.). Northampton: Edward Elgar Publishing.
- Demir, A. Z., Eliöz, M., Çebi, M. ve Sezen, S. (2015). Girişimcilik ve girişimci üniversite: Spor fakültesi öğrencileri üzerine bir çalışma. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 198-212.
- Deveci, H. (2015). *Çocuklara girişimcilik kazandırmada sosyal bilgilerin rolü: Bir araştırma örneği*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Deveci, İ. & Seikkula-Leino, J. (2015). Entrepreneurship in finnish teacher training. *The International Journal of Research in Teacher Education*, 6(3), 24-39.
- Deveci, İ. ve Çepni, S. (2014). Fen bilimleri öğretmen eğitiminde girişimcilik. *Journal of Turkish Science Education*, 11(2), 161-188.
- Doğan, N. (2013). *Türkiye’de girişimcilik eğilimi: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğaner, M. ve Altunoğlu, A. E. (2010). Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 103-110.
- Dündar, S. ve Ağca, V. (2007). Afyon Kocatepe Üniversitesi lisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesine ilişkin ampirik bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 121-142.
- Finkle, T. A., Kuratko, D. F. and Goldsby, M. G. (2006). An examination of entrepreneurship centers in the united states: A national survey. *Journal of Small Business Management*, 44(2), 184–206.
- Güreşçi, E. (2014). Girişimcilik eğilimi üzerine bir araştırma: İspir Hamza Polat MYO örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 23-38.
- Henderson, R. & Robertson, M. (2000). Who wants to be an entrepreneur? young adult attitudes to entrepreneurship as a career. *Career Development International* 5(6), 279-287.
- Herron, L. (1992). Cultivating corporate entrepreneurs. *Human Resource Planning*, 15(4), 3- 14.
- Hisrich R. D. & Peters, M. P. (1998). *Entrepreneurship* (4th Ed.). Boston, New York: Irwin Mc Grow-Hill.

- İlhan, S. (2005). Bazı değişkenler açısından elaziğ'da girişimci profili. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 217-248.
- İn, N. (2015). *1968-2012 yılları arasında 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersi kitaplarında yer alan girişimcilik becerilerinin içerik analizi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İpçioğlu, İ. ve Taşer, A. (2009). İşletme bölümlerinde verilen eğitimin girişimci adayı öğrenciler üzerindeki etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(10), 13-27.
- İrmiş, A. ve Özdemir, L. (2011). Girişimcilik ve yenilik ilişkisi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 139-161.
- İşcan, Ö. F., ve Kaygın, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 443-462.
- Kaya, D., Güzel, D. ve Çubukçu, B. (2010). Üniversite Öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması: Atatürk Üniversitesinde bir araştırma. *Kafkas Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1(2), 77-89.
- Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İİBF işletme bölümü örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 423-435.
- Koçyiğit, E. (2013). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Konokman, G. Y. ve Yelken, T. Y. (2014). Investigation of preschool teacher candidates' attitudes towards learning and their entrepreneurship levels. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(3), 648-665.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Kourilsky, M. L. & Walstad, W. B. (1998). Entrepreneurship and female youth: Knowledge, attitude, gender differences, and educational practices. *Journal of Business Venturing*, 13(1), 77-88.
- Köksal, Y. ve Penez, S. (2015). Yüksek girişimcilik eğilimli üniversiteli gençlerin demografik özellikleri ve sektör tercihleri üzerine bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 155-167.
- Lekoko, M., Rankhumise, E. M. & Ras, P. (2012). The effectiveness of entrepreneurship education: What matters most? *African Journal of Business Management*, 65(1), 12023-12032.
- Morris, M. H., Kuratko, D. F. & Covin, J. G. (2011). *Corporate entrepreneurship & innovation*. USA: Cengage Learning.
- Mueller, S. & Thomas, A.S., (2001). Culture and entrepreneurial potential: A Nine country study of locus of control and innovativeness, *Florida International University, National Academy of Management, Journal of Business Venturing*, 16, 51-75.
- Özgüzen, A. (2002). Türkiye iktisat kongresi. (17 Şubat-4 Mart 1923). *Journal of İstanbul Kültür University*, 109-124.
- Pan, V. L. ve Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *NWSA, Education Sciences*, 9(6), 125-138.
- Salik, N. ve Kaygın, E. (2016). Demografik değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Kafkas Üniversitesi örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 145-162.

- Stevenson, H. H. & Jarillo-Mossi, J. C. (1986). Preserving entrepreneurship as companies grow. *Journal of Business Strategy*, 7(1), 10-23.
- Tay, B. ve Baş, M. (2015). 2009 ve 2015 yılı hayat bilgisi öğretim programlarının karşılaştırılması. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 341-374.
- Taysı, K. ve Canbaz, S. (2014). Önlisans Öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *EJOVOC: Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(1), 59-67.
- Tekin, M. (1999). *Girişimcilik: kendi işini kurma ve işletme*. Konya: Damla Basımevi.
- Uygun, M., Mete, S. ve Güner, E. (2012). Genç girişimci adayların girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 145-156
- Ülküdür, M. A., Duman, S. ve Bacanak, A. (2015). Sınıf öğretmenlerinin girişimcilik becerilerinin okul müdürlerinin çalışma hayatı üzerine etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı (XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 21-23 Mayıs 2015)*, 140-151.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 195-203.
- Zhao, H., Serbert, S. E. & Hills, G. E. (2005). The mediating role of self-efficacy in the development of entrepreneurial intentions. *Journal of Applied Psychology*, 90(6), 1265-1272.
- Wang, K. C., & Wong, P. K. (2004). Entrepreneurial interest of university students in Singapore. *Technovation* 24, 163-172.
- Wiersma, W. (2000). *Research methods in education: an introduction*. (7 th ed.). Needham Heights, MA: Allyn ve Bacon A Pearson Education Company.

SUMMARY

Along with globalization, the need of countries for entrepreneurs individual having many features such as evaluating opportunities, finding creative solutions to the problems, active, inquisitive, decisive and effective communication. Added values provided by successful entrepreneurs both in our country and in the world has been appreciated and complimented by everyone. As well as individual contributions of entrepreneur individual on their own, they also serve for the national interests and this increase the importance of training of entrepreneurs. The existence of successful entrepreneurs and training these people become an important issue for our country which is among developing countries. Although every country develop different strategies for training entrepreneur individual, it is obvious that achieving this goal is a difficult process. Therefore, education is an important factor in the training of entrepreneur individual as well as in many issues. When taking into account that raising individuals with a specific purpose is a difficult and long process, following a specific process starting from elementary school can be recommended for raising entrepreneur individuals. It is thought that teachers who is an important stakeholders of the education system and teacher candidates who will perform this profession in the future will have serious contribution to the training of entrepreneurs.

Being an entrepreneurs individuals for teachers and teacher candidates who will ensure raising entrepreneurs individuals will contribute to the training process of entrepreneurs. Accordingly, the entrepreneurship levels of teachers and teacher candidates is becoming a topic to be considered as important. When examining the literature, it is seen that research regarding the levels and trends of entrepreneurship are being carried out on areas such as business, economics, tourism, sociology and engineering and students who educate on these branches. (Arslan, 2002; Wang & Wong, 2004; İlhan, 2005; Doğaner & Altunoğlu, 2010; İşcan & Kaygın, 2011; Bilge & Bal, 2012; Korkmaz, 2012; Kılıç, Keklik and Çalış, 2012; Doğan, 2013; Salik & Kaygın, 2016). The number of the studies related to the entrepreneurship levels and education of teachers and teacher candidates is relatively small. (Konokman & Yelken, 2014; Deveci & Çepni, 2014; Pan & Akay, 2015; Deveci & Seikkula-Leino, 2015; Deveci, 2015). Therefore, it is assumed as significant to investigate the entrepreneurship levels of teacher candidates who will perform this profession in the future.

The purpose of this study is to examine the entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher in terms of various variables. For this purpose, the following questions were sought:

1. What are the entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher?
2. Is there a significant difference between the entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher in terms of gender, grade

level, department, graduated high school, monthly family income, parents' education level and place of residence?

This is a survey model study which aims to examine the entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher in terms of various variables. The study group consist of total 435 student who study Social Studies and Form Teacher program in Erciyes University Faculty of Education in the academic year 2015-2016. Although the universe of study group consists of 602 teacher candidate, 457 teacher candidate was reached on voluntary basis. Missing and incorrectly filled data collection instruments were not assessed. Total 435 teacher candidate's data were analyzed.

The data of the research was collected via "Entrepreneurship Scale for the University Students" developed by Yılmaz & Sünbül (2009) and "Personal Information Form" developed by researchers. Data which were collected in order to determine the entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher were analyzed by utilizing SPSS 16.0 software packages. Firstly, arithmetical average and standard deviation values were examined. In order to select the test from the parametric and non-parametric test to be used, it was determined that whether the research data shows normal distribution. After determining that the research data shows normal distribution, analysis were conducted by using appropriate parametric tests. t test was applied for unrelated samples with the purpose of determining whether entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher shows differences in terms of gender and branch; and One-way analysis of variance (ANOVA) test was applied whether to determine if there is a significant difference between the entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher in terms of grade level, graduated high school, monthly family income, parents' education level and place of residence.

As per the research findings, the entrepreneurial level scores of prospective teachers is located in the high level entrepreneurial according to the evaluation criteria in the scale. The entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher shows no significant difference according to the grade level, branch, graduated high school, monthly family income, parents' education level and place of residence. These results can be assumed as positive when evaluating in terms of that different variables has no effect on raising entrepreneur individual. Since there is less factors which effects raising entrepreneur individual, it is being thought that raising entrepreneur individual will be easy with the entrepreneurship training to be given in universities. The entrepreneurship levels of the candidates of social studies and form teacher shows significant difference according to the gender (favor of men), place of residence (in favor of metropolis).

The developed recommendations from the research results are as follows: 1. In order to increase the entrepreneurship levels of the prospective teachers,

seminars and trainings can be organized regarding entrepreneurship under the faculty of education. Also, activities related to entrepreneurship can be developed and successful entrepreneurs can be introduced to prospective teachers. 2. Optional courses related to the entrepreneurship can be given under the faculty of education. Therefore, the entrepreneurship levels of prospective teachers can be increased and opportunities provided by institutions and organizations such as KOSGEB can be utilized by prospective teachers.